

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/114/2020
Identifikačné číslo spisu: 8313210642
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8313210642.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, proti žalovanému O. A., bývajúcemu v G. XXX, zastúpeného JUDr. Františkom Svatuškom, advokátom so sídlom v Humennom, Námestie slobody 25, o zaplatenie 11.228,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 18 C 83/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. januára 2020 sp. zn. 13 Co 67/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co 67/2019-228 z 27. januára 2020 v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí tretím rozsudkom č. k. 18 C 83/2014-205 z 13. februára 2019 zaviazal žalovaného zaplatiť sumu 11.228,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 11.228,- eur od 24. júla 2013 do zaplatenia. Žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % proti žalovanému.

1.1. V odôvodnení poukázal na zistený skutkový stav a uviedol, že žalovaný bol uznaný za vinného právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Humenné sp. zn. 4 T 87/08 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 To 33/09 pre trestný čin ublíženia na zdraví a z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky. Žalobkyňa z titulu poisťnej zmluvy pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla EVČ:C. XXXAL č. XXXXXXXXXXXX uzavretej 2. októbra 2006, vyplatila za žalovaného z poisťnej udalosti poškodenému O. H. poistné plnenie vo výške 11.228,- eur z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia poškodenému z dopravnej nehody, ktoré mu bolo priznané na základe lekárskeho posudku O.. H.V. O., Y. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 4 ods. 1, 2, § 12 ods. 2 písm. a), ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č. 381/2001 Z. z.“) a uviedol, že postihové právo poisťovateľa proti poistníkovi na náhradu škody toho, čo za neho vyplatil alebo jej časti, nie je právom na náhradu škody, ale ide o osobitný nárok poisťovateľa vyplývajúci z

poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou. Z tohto dôvodu nie je možné použiť moderačné oprávnenie súdu v zmysle § 450 Občianskeho zákonníka, lebo je na úvahe poisťovateľa v akej výške uplatní postih proti poisťníkovi. Žalobkyňa si uplatnila regresný nárok v celom rozsahu z dôvodu porušenia povinnosti žalovaného, ktorý viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky. I napriek vznesenej námietke premlčania, nárok nepovažoval za premlčaný, lebo v zmysle ustanovení § 101 a § 106 Občianskeho zákonníka sa v danom prípade jedná o trojročnú premlčaciu dobu, ktorá začala plynúť odo dňa vyplatenia poistného plnenia t. j. od 29. februára 2012 a žaloba bola podaná 24. júla 2013. Žalovanému preto uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 11.228,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 11.228,- eur od 24. júla 2013 do zaplatenia v súlade s § 517 Občianskeho zákonníka a s § 3 ods. 1 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1993 Z. z. v znení účinnom do 31. januára 2013.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom č. k. 13 Co 67/2019-228 z 27. januára 2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti o zaplatenie 3.742,70 eura s príslušenstvom potvrdil; v prevyšujúcej časti rozsudok zmenil a žalobu zamietol. Výslovil, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % proti žalovanému.

2.1. V odôvodnení konštatoval, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie sporovej veci, avšak súd prvej inštancie sčasti vec nesprávne právne posúdil, keď nepristúpil k aplikácii § 450 Občianskeho zákonníka. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 73/2019 a uviedol, že otázka výšky sumy, ktorá bude zo strany žalovaného vyplatená žalobkyni z titulu vyplatených súm, musí byť ustálená s ohľadom na to, či ide o sumu konečnú alebo ide iba o jednu z vyplatených súm. Zo skutkového stavu bolo zistené, že už trestným rozsudkom bol žalovaný zaviazaný na zaplatenie náhrady škody na bolestnom vo výške 94.682,- Sk, v súvislosti s ktorou skutočnosťou odvolací súd konštatoval, že ju bolo nutné zohľadniť pri stanovení výšky primeranej náhrady vyplatených súm, keďže regresná náhrada má mať síce výchovný účinok, ale zároveň nesmie byť ekonomicky likvidačná. Vzhľadom na zistené sociálne pomery žalovaného, odvolací súd dospel k záveru, že nie je v možnostiach žalovaného za stavu jeho súčasných príjmov a výdavkov zaplatiť žalobkyni sumu vyššiu než 3.742,70 eura, čo predstavuje tretinu uplatnenej sumy. Výslovil názor, že v prípade vyššie stanovenej sumy žalovaný nebude schopný zabezpečiť si dôstojné životné podmienky pre život. V tejto časti preto napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne v súlade s § 387 ods. 1 CSP. V prevyšujúcej časti rozsudok zmenil a žalobu zamietol (§ 388 CSP).

2.2. Stotožnil sa s posúdením námietky premlčania súdom prvej inštancie. Uviedol, že nebol rozhodujúci samotný okamih vyplatenia poistného plnenia, ale okamih, kedy sa žalobkyňa dozvedela po prvýkrát o výške sumy, ktorú má vyplatiť, čo nastalo doručením znaleckého posudku 29. februára 2012. Dodal, že žalobkyňa ako poisťovacia spoločnosť bez odkladu riešila poistnú udalosť a vyplatila finančné prostriedky poškodenému a ani samotný časový priestor medzi spôsobením škody a vyhotovením znaleckého posudku nebol podľa názoru odvolacieho súdu neprimeraný.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku - zamietavému výroku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 52/2004, sp. zn. 3 Cdo 326/2009, sp. zn. 4 Obdo 84/2018) a uviedla, že v danom prípade predmetom uplatneného nároku bol osobitný (originálny) nárok poisťovateľa vyplývajúci z poistného vzťahu upraveného osobitným právnym predpisom, ktorým je zákon č. 381/2001 Z. z., z ktorého nevyplýva možnosť uplatnenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia. Nejedná sa o náhradu škody vzniknutej poškodenému a preto nie je možné uplatniť ani tzv. moderačné právo súdu podľa § 450 Občianskeho zákonníka. Zároveň poukázala na dôvodovú správu k ustanoveniu § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., z ktorej vyplýva, že uvedené ustanovenie plní preventívnu funkciu a má na poistených

pôsobiť tak, aby dodržiavali zákonné povinnosti. Nie je zrejmé, z akého právneho predpisu odvolací súd odvodil ako základ pre skúmanie proporcionality zníženia poistného plnenia práve kritérium aktuálnych sociálnych pomerov žalovaného a skutočnosť, že žalobkyňa ako poisťovacia spoločnosť musí znášať riziko škôd spôsobených pod vplyvom návykovej látky. Tvrdila, že došlo k odklonu od ustálenej judikatúry, pričom odvolací súd si nesplnil svoju zákonnú povinnosť v zmysle § 220 ods. 3 CSP a odklon dostatočne nevysvetlil. Zároveň namietala, že odvolací súd žiadnym spôsobom neodôvodnil zamietnutie žaloby aj v časti uplatnených úrokov z omeškania. Uvedeným spôsobom preto došlo aj k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Navrhla zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 421 ods.1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

10. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

13. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 158/2017, sp. zn. 4 Cdo 95/2017, sp. zn. 5 Cdo 87/2017, sp. zn. 6 Cdo 21/2017 a sp. zn. 6 Cdo 129/2017).

14. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovisk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

15. Podľa § 440 CSP odvolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

16. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

18. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im práva úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

19. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavy“) aj podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovoru“) v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a

podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01.07.2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11).

20. V preskúmvanej veci odvolací súd dovolaním v napadnutej časti rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že zohľadnil sociálne a majetkové pomery žalovaného, výšku priznanej náhrady škody z titulu bolestného v trestnom konaní a dospel k záveru, že je nevyhnutné znížiť uplatnený regresný nárok dovolateľky o 2/3. K možnosti zníženia regresného nároku poisťovateľa poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júla 2019 sp. zn. 1 Cdo 73/2019, z ktorého právneho názoru vychádzal. Predmetné rozhodnutie sa týkalo uplatneného regresného nároku poisťovateľa, ale za účinnosti Vyhlášky Ministerstva financií č. 432/1991 Zb. z 30. septembra 1991, ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

21. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie vecí v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil napadnuté rozhodnutie. Odôvodnenie zamietavého výroku (vrátane v ňom zahrnutého príslušenstva) je potrebné vnímať v súvislosti s uvedenými dôvodmi, ktoré odvolací súd zohľadnil pre zníženie uplatneného nároku v bode 23 odôvodnenia. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

22. V súvislosti s namietaným odklonom odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke posúdenia možnosti zníženia regresného nároku súdom, dovolateľka správne poukázala na to, že v danom prípade bol uplatnený nárok podľa § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., z dôvodu, že žalovaný spôsobil škodu prevádzkou motorového vozidla pod vplyvom návykovej látky, ktorá skutočnosť nebola sporná. Uvedené ustanovenie plní preventívnu funkciu a má na poistených pôsobiť tak, aby dodržiavali zákonné povinnosti. Zároveň však z uvedeného ustanovenia nevyplýva možnosť uplatnenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia a moderačné právo súdu pri uplatnenom regresnom nároku nie je možné využiť, lebo sa nejedná o náhradu škody (§ 450 Občianskeho zákonníka).

23. Z rozhodnutia najvyššieho súdu z 22. septembra 2010 sp. zn. 3 Cdo 326/2009 na ktoré dovolateľka poukázala okrem iného vyplýva, že regresný nárok je osobitným (originálnym) nárokom poisťovateľa vyplývajúci z poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou a nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému (nie je odvodeným nárokom od práva poškodeného).

24. Z rozsudku najvyššieho súdu z 28. augusta 2002 sp. zn. 3 Cdo 16/2002, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod R 52/2004 vyplýva, že síce zohľadňoval právnú úpravu vyplývajúcu z vyhlášky Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 423/1991 Zb. v znení do 31. decembra 1993 (ďalej len „vyhlášky č. 423/1991 Zb.“), ale v aplikačnej

rovine sa vyjadril k otázke právnej kvalifikácie regresu poisťovne, ktorá je použiteľná aj na právnu úpravu vyplývajúcu zo zákona č. 381/2001 Z. z. Vyvodil, že tento špecifický nárok nie je nárokom na náhradu škody podľa § 827 Občianskeho zákonníka, z ktorého dôvodu sa nebude ani jeho premlčanie riadiť úpravou premlčania práva na náhradu škody v zmysle § 106 Občianskeho zákonníka, ale všeobecnou 3- ročnou premlčacou dobou podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

25. Možnosťou aplikácie moderačného oprávnenia sa počas predchádzajúcej právnej úpravy zaoberal najvyšší súd aj v rozsudku z 23. novembra 2004 sp. zn. 1 M Cdo 3/2004 a dospel k záveru, že vzhľadom k tomu, že nárok uplatnený podľa § 11 ods. 2 vyhlášky č. 423/1991 Zb. je osobitným nárokom poisťovne proti poistenému, ktorý vyplýva z poistného vzťahu a nemožno ho stotožňovať s nárokom na náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka, nie je preto súd oprávnený aplikovať moderačné právo podľa § 450 Občianskeho zákonníka a ani podľa § 25 vyhlášky č. 423/1991 Zb.

26. V preskúmvanej veci sa na daný právny vzťah aplikuje priamo osobitný právny predpis, ktorým je zákon č. 381/2001 Z. z. ako lex specialis, ktorý má k všeobecnej právnej úprave ako lex generalis danej Občianskym zákonníkom prednosť. Zo žiadneho ustanovenia tohto právneho predpisu nevyplýva možnosť odvodenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia. Uvedené je potrebné chápať ako úmysel zákonodarcu, ktorý považoval právo poisťovne za primerané a odôvodnené najmä svojou preventívnou funkciou, čo napokon vyplýva aj z dôvodovej správy k § 12 zákona č. 381/2001 Z. z., a takýto záver nie je ani v rozpore so základným cieľom zákona, ktorým je prioritne právna ochrana poškodeného, ktorému je priznaný nárok na náhradu škody aj v prípadoch, ak škoda bola spôsobená nepoisteným, či neznámym motorovým vozidlom, pričom táto právna ochrana je zároveň zvýšená priznaním tohto práva priamo proti zodpovednostnému poisťovateľovi (sp. zn. 4 Obdo 84/2018).

27. Súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z. z. nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy uplatneného nároku poisťovateľom proti poistníkovi resp. poistenému je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a neprieči sa zmyslu a účelu uvedeného zákona. Jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť a prípadne znížiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle § 12 zákona č. 381/2001 Z. z. aj pod hornú hranicu uplatneného nároku, ktorou je úhrn poistných plnení je poisťovateľ (R 64/2020).

28. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že dovolateľka dôvodne namietala, že odvolací súd sa napadnutým rozhodnutím v otázke oprávnenia súdu znížiť regresný nárok uplatnený podľa § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ak regresný nárok znížil o 2/3, pričom vychádzal z právneho záveru dovolacieho súdu, ktorý bol aplikovaný na regresný nárok uplatnený v zmysle predchádzajúcej právnej úpravy.

29. Z týchto dôvodov dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania v zmysle § 449 ods. 1 CSP a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 v spojení s § 390 CSP).

30. V ďalšom konaní je úlohou odvolacieho súdu v súlade vysloveným právnym názorom vo veci samej opätovne rozhodnúť (§ 455 CSP). Aj pre rozhodovanie odvolacieho súdu platí, že iba rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je úplným naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP a čl.2 ods. 2 Základných princíпов CSP). V prípade, ak sa chce odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe, zákon mu explicitne ukladá povinnosť dôkladne vysvetliť, z akých dôvodov nebolo možné sa riadiť ustálenou rozhodovacou praxou, prípadne vysvetliť prečo sa nejedná o ustálenú prax, ale o ojedinelý prípad. V každom prípade však aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu platí, že odôvodnenie každého odklonu musí byť dôkladné a presvedčivé (§ 393 ods. 3 CSP).

31. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v súlade s § 453 ods. 3 CSP.

32. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.